Vintersysler

Efterårets farverige spild er ved at gå på held, og "moder natur" er ved at iføre sig vinterklæderne. For nogle en kold og trist tid, for andre en tid, hvor indendørs aktiviteterne begynder.

I min syslen med bygning af splitcanestænger, har jeg gennem årene også repareret en del stænger. Årsagen er altid den samme, ejeren ønsker ikke at stangen skal på pension, og slet ikke i ødelagt tilstand. Har du et kært eje, som trænger til en kærlig hånd, så følger her nogle praktiske råd.

En "grim/brugt" men intakt stang:

Er din stang er intakt, men mærket at mange års brug, kan du vælge at friske den op igen. Er den i ringe stand, dårlige beviklinger, hullet/krakeleret i lakken, beskidt og hullet kork kan den alligevel komme til at se ud som ny igen!

Alle øjer afmonteres, du skærer beviklingerne over med et frisk blad i hobbykniven. Lad være med at presse spidsen ned og trække, læg et fladt snit. Skal topøjet af, varmer du det over et tændt stearinlys, og det tages af med en tang.

Når gammelt lak skal af, begår mange en fejl. Hvis du ikke er en dygtig håndværker, som er dus med en sig-klinge, så lad den lægge i skuffen! Brug sandpapir, og slib den gamle lak jævn (overfladerne skal være ens jævn uden huller, knaster osv.). En fejl mange begår, er at bruge en kork klods til sandpapiret, når de pudser stangen. Korkklodsen er beregnet til store jævne flader, ikke små flader. Dels mangler følingen med klodsen i forhold til den lille flade du pudser, dels er korken ikke hård nok, og du får rundet hjørnerne på splitterne. Prøv at trille toppen mellem fingrene, føles den rund eller kan du mærke de 6 flader?

Lav dig en lille klods af træ som er plan på f.eks. 3 x 6 cm og en tykkelse på 1 til 1,5 cm. Brug den som pudseklods. Start med korn 100 til det grove, herefter korn 240. Køb noget vådslibepapir korn 400 og korn 800. To ark af hver er rigeligt. Når du kommer til slibningen med korn 400, skær det ud i stykker til klodsen. Slib nu hele stangen med korn 400, og skift papiret så snart det er mættet (typisk et stykke pr.flade).

Tør stangen af jævnligt med en ren klud (tør), så det fine støv fjernes (hver gang du starter på en ny flade). Hvis korken eller andet ikke skal repareres eller friskes op, så gentag slibningen med korn 800. Korn 800 er det sidste du sliber med før montering.

Skal korken friskes op eller repareres:

Er der huller i korken, kan de repareres på følgende måde: Køb en

(Fortsættes på side 9)

(Fortsat fra side 8)
korkring eller to hos en grejforhandler. Du skal bruge noget fint korkstøv, og det kan laves på mange måder. Har du ikke en "Storm P korkpudsningsmaskine" som mig, kan du gøre følgende.

Køb korkringe af en god kvalitet, og med et 6 eller 8 mm hul i. Du skal bruge en alm. maskinbolt med møtrik og to spændeskiver, som passer til hullet i korket. Spænd det løse kork på bolten (en spændeskive i begge ender). Spænd bolten i boremaskinen og slib nu korken på sandpapiret (korn 240). Det smuld du få, er perfekt til reparation. Har du ikke en holder til boremaskinen, så spænd sandpapiret på bordet.

Brug aldrig hvid lim, brug klar lak på terpentin eller cellulosebasis, til at blande korken med. Bland kork og lak på et stykke papir. Massen skal være fast, ikke tør, ikke flydende. Fyld hullerne efter og lad det tørre til næste dag. Puds hele håndtaget, start med korn 240, herefter korn 400. Tjek håndtaget, gentag evt. spartlingen med kork og lak, lad den tørre igen. Puds igen med 400. Når du er tilfreds, afsluttes med korn 800.

Udskiftning af en hel kork ring:

Har du et område som er dårligt, er mit råd at fjerne det helt. Du køber en korkring eller to (efter behov). Du starter med at skære hvor du kan se en hel ring (en rille, et spor som du kan følge hele vejen rundt på håndtaget). Knivbladet skal være nyt. Mærk så den nye kork rings længde op, og skær igen. Skær den nye kork ring op i to stykker. Pas det hele til, og lim den nye ring ind med vandfast lim (jeg bruger selv alm. snedkerlim). Slib og spartel på samme måde om nævnt oven for.

Løs kork eller luftlomme under korket:

Har du en løs korkring, eller hulrum under noget kork når du trykker på det, så køb en injektionssprøjte på apoteket med en nål, hvor hullet i nålen er 1 mm. Bland hvid snedkerlim med vand, ca. 30 % vand. Rør det godt igennem. Sug det op i sprøjten, kan det ikke suges op kommes mere vand i. "Stik patienten" og sprøjt limen ind, til det "pibler" ud. Tør efter for rester af lim. Læg stangen på radiatoren til næste dag. Mærk efter på korken, er der stadig hulrum, så gentag "operationen". Typisk skal du gøre det 3 til 4 gange.

Rensning af gamle øjne og løberinge:

Læg dem i lidt acetone og lad dem være i der 10 minutter. Rens dem nu med en lille pensel, så bliver de som nye igen. Læg aldrig agat ringe ned i acetonen, brug en vatpind og rens dem.

Lakering af stangen:

Mange spørger tit, hvad bruger du til at laker med. Jeg bruge polyuretan gulvlak idet denne lak er udviklet til at skulle kunne "bevæge" sig, og det kan jo være en fordel på en fiskestang, hvis den da skal bruges. Jeg dyp-lakerer, hvilket for de fleste er en for stor operation, hvis man

(Fortsættes på side 10)

blot skal lave en eller nogle reparationer. Derfor beskriver jeg i det følgende den "manuelle metode":

Når din stang er færdigbeviklet med øjer og osv., er du klar til lakering. Hvis du vil følge min erfaring bruger du polyuretan lak på terpentinbase. Profa-kæden her en god polyuretan lak, selv bruger jeg Epifanis, som er anerkendt verden over for deres lak, som bruges til lystyarcs, dog er den ikke helt gratis.

Du kan vælge mellem blank og mat lak – alt eter smag og behag.

Jeg vil anbefale at du tynder lakken en lille smule. Hæld lidt lak over i et glas eller lignende, som kan lukkes tæt. Tynd med lidt terpentin, så den bliver lidt "lind", det er vel ca. 5 – 8% terpentin. Stangen skal tørres af med sprit eller acetone (fjerner alt fedt). Om du bruger en finger, skumgummi eller en fin pensel er en smagssag.

Laker altid i lange strøg mellem beviklingerne (start og slut på en bevikling). Prøv aldrig på at komme et tykt lag på. Lad stangen tørre i nogle dage, før du lakerer igen. Ved dyp-lakering, gentages lakeringen igen allerede inden lakken er størknet, på den måde "opløses" det første lag lidt, og flyder sammen med lag to. Hvis du vil prøve dette med pensel, kan du ringe til mg, så kan du få opskriften. Et godt fif, er at tage sig et varmet bad, lade være med at lufte ud, og herefter laker du i badeværelset, og lad stangen hænge til tørre der. Der er minimalt støv i luften efter et varmt bad.

Reparation af løse feruler:

Løse feruler: Har du en løs ferule, gør du følgende. Afmonter den løse ferule, evt. varm den svagt over et lys hvis den binder (som beskrevet ovenfor for topøjet). Er det hanferulen som er løs, giver placeringen sig selv. Er det derimod hunferulen som er løs, skal du først mærke hvor langt ned på stangen den skal placeres. Læg stangdelene op i forlængelse af hinanden, og lav 1 mm luft imellem bund og top split. Tag den løse hunferule, og læg den ved siden af, som om den var monteret i hanferulen (de to kraver skal støde sammen på ferulerne), nu kan du mærke hvor langt ned hunferulen skal placeres. Rens hunferulen og træet med acetone. Jeg bruger rød Araldit – ikke orange eller blå. Rød har en arbejdstid på omkring 10 minutter, før den sidder fast. Før du limer skal du have plads til at kunne samle stangen og lægge den på et plant bord. Hertil skal du bruge en klods på ca. 2 cm, samt enten små kiler eller klodser i forskellige tykkelser (papstykker kan også bruges). Sidst skal du brug et stykke kinesertråd (eller anden stærk tynd tråd) ca. 0,5 m.

Bland linen og smør den på stangdelen (ingen lim på toppen af stangdelen, kun siderne). Skub nu ferulen på, han feruler skal i bund, hunferuler ned til mærket og ikke længere. Tag snoren og fastgør den 5 cm under ferulen, ved at vikle snoren over sig selv (som når og hvis du binder fluer). Vikl snoren op over

de slidser der er på ferulen, så de bliver holdt ned til stangen under tørringen. Tjek hunferulens placering. Vent ca. 4 minutter, og hold så på den løse ferule mens du forsigtigt samler stangen (hunferulen må ikke flyttes fra mærket), Ferulerne må ikke samles helt, kun så de har så meget fat at du har en hel stang i hånden når du holder i håndtaget. Sikre dig at øjne flugter når du samler stangen.

Læg nu stangen ned på bordet, jeg har altid øjnene vendt nedad. Klods håndtaget op med en 2 cm klods. Klods spidsen op så den ligger vandret og øjne kun lige går fri af boret. Klods herefter bundstykket på den anden side af hunferulen. (lad være med at bruge mere en to opklodsninger til toppen og to til bunden. Nu ligger stangen i en konveks bue bagover. Ret stangen sidevers, så den er lige – flugter. Sikre dig at stangen ligger konveks bagover og er lige når du flugter. Gør den det lad den da ligge i 3 – 4 minutter.

Tag den forsigtigt op og tjek og ret sidevers skævheder. Læg den ned igen på opklodsningen, så kommer den konvekse bue af sig selv. Lad den tørre til næste dag. Tjek stangen og er den lige, tages snoren af, limrester fjernes og du kan bevikle og lakere. Er den skæv, varm da forsigtigt den limede del op over et lys til du kan mærke at du kan arbejde med limen igen, og læg den til tørring igen.

Grunden til at den skal ligge konveks bagover er, at når du har line på stangen, hænger den ikke i en bue nedad men lige ud, og er rarere at kaste med.

Er begge feruler løse, gør du som beskrevet, blot limer du hanferulen først og giver den 5 min. forspring, de skal limes samtidig for at undgå skævheder. Jeg bruger ikke snor som i gamle dage mellem ferule og split.

Hele processen skal gøres inden for 5 til 10 minutter.

Ferule med "slup":

Sluprer din stang når den er samlet, skal du snart skifte feruler. Et lille slup kan repareres med en aftagelig borepatron fra en boremaskine. Hvis du ikke er fingersnild, så lad være med dette.

Du kan gøre følgende: Afmonterer borepatronen og kom et stykke malertape på hunferulen (kun en omgang, så du presser ens). Sæt hunferulen ind i borepatronen så det ene af de 3 ben i borepatronen flugter modsatte flade af øjnene. Spænd nu borepatronen med nøglen forsigtigt, gentage det hellere 10 gange end en gang med for meget spænd. Der skal spændes til, men ikke hårdt og brutalt. På den måde kan du forlænge ferulens levetid lidt, ikke forevigt. Det du laver er en 3 punkts berøring, som kan holde en tid.

Råd og vejledning:

Dette var, og kan kun blive lidt vejledning, har du et konkret problem, eller mangler et sæt nye feruler, kan jeg muligvis hjælpe dig. Pøj pøj